

Een wiek van de Kleilânsmole bij Marrum hangt boven de aardappelvelden.

Foto LC/Siep van Lingen

BEELD

Dynamisch web vraagt om slimmere browser

Laat een groep willekeurige internetgebruikers een weekendje Londen boeken en wat blijkt? In hun webbrowser (zoals Internet Explorer, Firefox of Opera) springen ze vanuit een lijst zoekmachineresultaten naar allerlei andere links en wisselen ook nog eens tussen meerdere vensters.

Het lijkt haast ondoenlijk om iets dat je ooit hebt opgezocht en gevonden weer op het scherm te krijgen. Oud-Leeuwarder Eelco Herder analyseerde gebruikersgedrag op het web. Hij pleit voor een 'terugvindtoets' in de webbrowser.

Het onderzoek 'Forward, Back and Home Again' waarop Herder deze maand in Enschede promoveerde, deed hij als lid van de vakgroep Human Media Interaction (HMI), onderdeel van de faculteit Electrotechniek, Wiskunde en Informatica van de Universiteit Twente.

Het onderzoek van de vakgroep is erop gericht de communicatie tussen mens en computer beter en leuker te maken, onder meer door te bestuderen hoe dat

gebeurt. Ook ontwikkelt HMI intelligente programma's die nabootsen hoe mensen denken, praten en bewegen.

Herder analyseerde drie maanden het surfgedrag van een zo representatief mogelijke gebruikersgroep. Helemaal representatief was de groep van 25 personen niet, maar in elk geval was de samenstelling diverser dan in vergelijkbare onderzoeken. De groep bestond uit Nederlanders en Duitsers. Dat leverde enkele verrassende uitkomsten op. Zo bleken Duitsers geregeld een online Duits-Engels woordenboek te raadplegen, terwijl Nederlanders duidelijk minder behoefte hadden aan taalhelp.

Daarnaast heeft Herder een andere groep gebruikers gevraagd om alledaag-

se taken uit te voeren op het web, zoals het plannen van een weekendje Londen. Het bleek dat websurfers kiezen voor een oriënterende aanpak. Veel gebruikers beginnen met een zoekopdracht van één of twee woorden bij Google. Door het doorklikken vanuit de resultatenlijst en het veranderen van de zoekopdracht, krijgt de gebruiker een beeld van wat hij zoekt.

Herder: „Na een zoekopdracht 'weekendje Londen' kom je bijvoorbeeld op een toerisme-site. Daar ontdek je dat je vervoer moet hebben van het vliegveld naar het centrum. Dan kom je terecht bij de metro en ontdek je dagkaarten." Door dit verkennende gedrag leer je de context kennen, legt Herder uit. Deze aanpak maakt het mogelijk dat je vindt wat je zoekt (metroverbinding, muscalkaarten en een hotel in West End), niet wat je vraagt ('weekendje Londen').

Zoekmachines zijn weliswaar steeds beter in het vinden van relevante resultaten, maar ze ondersteunen het verkennende proces nauwelijks. En ze laten de gebruiker al helemaal in de steek als deze informatie terug wil vinden, zeker als het informatie van weken terug is.

Herder pleit daarom voor een zogeheten terugvind-toets.

Veel internetters hebben meerdere schermen tegelijk openstaan. Dat is gemakkelijk, omdat je dan met één klik terug kunt gaan naar je favoriete nieuwssite. Ook kun je meerdere zoekresultaten naast elkaar vergelijken. Maar dan moet je wel onthouden wat je precies in welk venster hebt gedaan. En sluit je een van de vensters af, dan kun je wat je daarin zocht niet meer terugvinden. Technici en ontwerpers zijn nog naarstig op zoek naar elegante oplossingen voor dit probleem.

Vroeger werd het web vooral gebruikt om informatie te vinden. Tegenwoordig kun je online winkelen, hotels boeken en treinreizen plannen. Web browsers zijn op dat punt achtergebleven in de ontwikkeling. Als je net een dvd hebt gekocht, krijg je een bevestiging op het scherm te zien – een virtuele kassabon.

Die bon ben je kwijt als je het venster sluit. Opslaan bij je favorieten lukt ook al niet. Gelukkig sturen de meeste winkels je ook een e-mail, maar dat is eigenlijk een noodoplossing. Herder: „Het zou eigenlijk vanzelfsprekend moeten zijn dat je via bijvoorbeeld de website van de NS ook je eerder geplande treinreis kunt terugvinden, zonder alle gegevens opnieuw in te moeten voeren”.

LINDA ZEGGELAAR

Eelco Herder: „Internetters moeten de juiste knoppen en aanwijzingen krijgen om beter te kunnen zoeken.”

Foto Hoge Noorden/Jaap Schaaft

Twee kaartjes

Ik zat te lezen op het terras van Overstag toen ik een sms-je kreeg: 'Bist yn de stêd? Bert.' 'Ja', sms-te ik terug. 'Sit op terras Martinitor. Kom even del.' 'Kom hjir mar. Sit op terras Overstag', sms-te ik. 'Kin net komme', sms-te Bert, 'ha leuk kontakt mei serverster.'

Even later zat ik tegenover Bert op het terras bij de Martinitor. Bert heeft niet zo vaak leuk contact met een serverster, of welk soort vrouw dan ook, dus dat wilde ik wel even zien. „Dêr komt se oan”, zei Bert. Hij had een baardje van een paar dagen en was, gezien het tijdstip van twee uur in de middag, al flink in de olie.

„Wat mag het zijn”, vroeg de serverster die Bert me zoëven had omschreven als iemand die leek op de 35-jarige Martine Bijl en inderdaad, ik zag enige gelijkenis met de vrouw die vroeger altijd heel hard moest lachen om Albert Mol. Alleen had deze Bijl een beetje een scheef mondje.

„Een biertje”, zei ik. „Zet mij er ook maar één naast”, zei Bert. „Wat moet ik er naast zetten?”, vroeg de serverster olijk. „Jezelf!”, antwoordde Bert al even olijk. Zonder drank is Bert een schijterd, maar met drank op kan hij aardig meekomen.

„Daar heb ik geen tijd voor”, lachte de serverster, „twee bier komt er aan”.

„Wat seist derfan?”, vroeg Bert, terwijl hij de serverster nastaarde.

„Net ûnârdich”, zei ik. Ik hield me stil over haar scheve mondje, want als je goed kijkt hebben heel veel mensen wel iets scheef hangen.

De serverster kwam weer onze kant op. „Een bier voor meneer en een bier voor de andere meneer.”

„Zeg”, zei Bert tegen de serverster, „deze meneer heeft toevallig twee kaartjes voor de slotavond van *Les Trois Jour* komende zaterdag in het Grand Theatre. De avond staat in het teken van nieuwe elektronische avonturen met verrassende acts uit Groningen en Berlijn. Heb je misschien zin om mee te gaan?”

De laatste tijd past Bert wel vaker deze kaarttruc toe. Hij koopt twee kaartjes voor een muziek- of theatervoorstelling en zegt dan nonchalant tegen de vrouw met wie hij net heeft kennism gemaakt, of ze misschien zin heeft om met hem naar de betreffende voorstelling te gaan, omdat hij toevallig net een kaartje over heeft.

Vaak werkt het wel, want wie wil er niet een gratis entreekaartje? Bovendien houdt Bert over het algemeen van grote bands en bekende theatergezelschappen. Maar nu was zijn aanbod misschien toch wat te hoogdrempelig, want de serverster zei: „Nee, vriendelijk aangeboden, maar ik hou niet zo van nieuwe elektronische avonturen.”

„Waar hou je dan wel van?”, vroeg Bert. „Ik hou van Shakin' Stevens”, zei de serverster, „toen ik twaalf jaar was ben ik fan geworden van Shaky en mijn liefde voor hem is nooit meer over gegaan.”

„Heb je misschien niet toevallig ook een extra concertkaartje van Shakin' Stevens in je broekzak?”, vroeg ik aan Bert. „Nee, natuurlijk niet!”, siste Bert boos. „Ik moet weer verder”, zei de serverster, „succes met het kwijtraken van je kaartje.” Zoals meestal, als het Bert niet was gelukt om zijn tweede kaartje kwijt te raken, vroeg hij of ik misschien met hem mee wilde. „Nee, ik ha saterdeijûn in optreden. Proost.”

Bert klomk zijn glas vreugdeloos tegen het mijne. Hij verviel in een somber gepeins over wie hij nu zou kunnen vragen om mee te gaan naar Grand Theatre.

Waarom heb ik ook altijd mijn mobieltje aan staan, dacht ik, anders zat ik nu nog lekker te lezen op het terras van Overstag.

MEINDERT TALMA

COLUMN

